

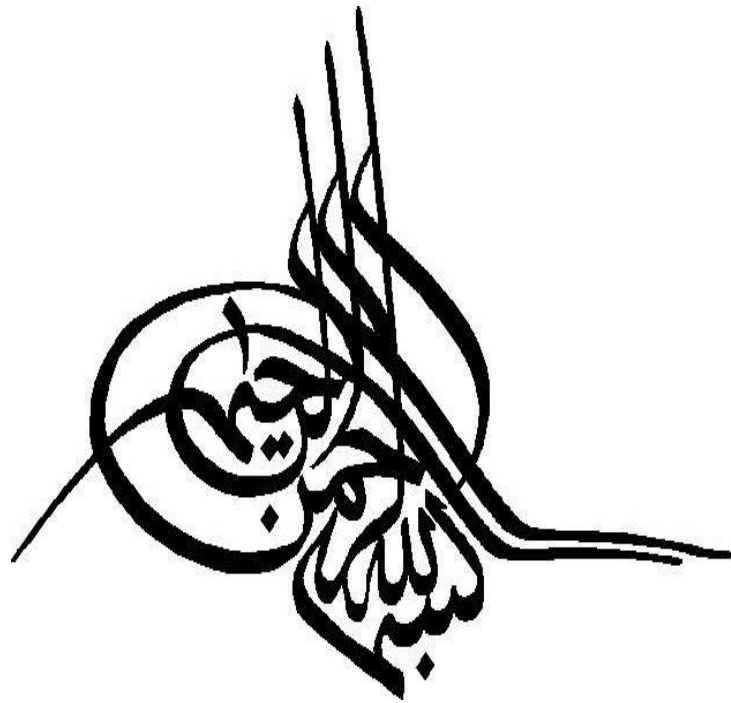
ریاست جمهوری
سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
معاونت میراث فرهنگی
دفتر ثبت آثار

دستورالعمل تهیه پرونده های پیشنهادی ثبت
آثار منقول فرهنگی - تاریخی در فهرست آثار ملی

دفتر ثبت آثار

با همکاری

کمیته منتخب تهیه فرمت پرونده های پیشنهادی ثبت آثار منقول
در فهرست آثار ملی

ریاست جمهوری

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور

معاونت میراث فرهنگی

دفتر ثبت آثار

دستورالعمل تهیه پرونده های پیشنهادی ثبت

آثار منقول فرهنگی - تاریخی در فهرست آثار ملی

تاریخ تهیه: زمستان ۱۳۸۶

تدوین شناسنامه و دستورالعمل: دفتر ثبت آثار با همکاری کمیته منتخب تدوین شناسنامه ثبت آثار منقول تاریخی، فرهنگی

حسینعلی وکیل علی آبادی ریاست کمیته و مدیر کل دفتر ثبت آثار

آفرین امامی دبیر کمیته و کارشناس دفتر ثبت آثار

ام البنین نعمت گرگانی عضو کمیته و کارشناس اداره کل موزه ها

محمد رضا زاهدی عضو کمیته و کارشناس اداره کل موزه ها

بهرروز افخمی عضو کمیته و کارشناس اداره کل موزه ها

رضا موسوی عضو کمیته و کارشناس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان تهران

ساغر حمیدی عضو کمیته و کارشناس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان اصفهان

فریناز اسدیان عضو کمیته و کارشناس دفتر حفظ و احیا محوطه های تاریخی

شهرزاد امین شیرازی عضو کمیته و کارشناس پژوهشده حفاظت و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی

تنظیم و خدمات رایانه: آفرین امامی، نسیم جانملکی

ویراستار: نسیم جانملکی کارشناس دفتر ثبت آثار

با همکاری: مهندس شاهین طلوع آشتیانی، رضا مشکینی

با نظارت: دکتر فریبرز دولت آبادی

ضمن تشکر و قدردانی از:

آقایان فائق توحیدی، محمد حسن سمسار، منوچهر کلانتری، معصومه مصلا و همکاران محترم موزه ملی همچنین گرامی داشت مرحوم دکتر سید محمد حاج سید جواد

(استفاده از اطلاعات مندرج در این گزارش صرفا با ذکر مأخذ مجاز می باشد.)

مقدمه	۵
۱- ماده (۱) تعاریف	۶
۲- ماده (۲) ویژگی های اثر	۶
۳- ماده (۳) پیشنهاد	۷
۴- ماده (۴) بررسی و تأیید	۷
۵- ماده (۵) بررسی و تصویب	۸
۶- ماده (۶) تجدید نظر	۸
۷- ماده (۷) ثبت و ابلاغ	۸
۸- ماده (۸) نظارت و بازرسی	۸
ضمائم	
۱- راهنمای تنظیم شناسنامه	۱۰
۲- قوانین و آئین نامه های مرتبط با میراث منقول	۱۶
۳- مجموعه فرمهای راهنما و پیوستی	۲۹

مقدمه:

شورای عالی ثبت در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۰۹/۲۷ بنا به پیشنهاد شمارهمورخ..... معاونت میراث فرهنگی به استناد قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب آبانماه ۱۳۰۹ و آئین نامه مدیریت، ساماندهی، نظارت و حمایت از مالکان و دارندگان اموال فرهنگی- تاریخی منقول مجاز مصوب ۱۳۸۴/۵/۵ هیئت محترم وزیران دستور العمل حاضر را با هدف ثبت میراث منقول ملی به تصویب رسانید.

۱- ماده (۱) تعاریف

۱- اثر ملی منقول:

به استناد ماده ۱ و ۲ قانون راجع به حفظ آثار ملی ۱۳۰۹

فصل دوم نظام نامه اجرایی ۱۳۱۱

بند ۶ قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۳۶۷/۲/۱

ماده ۱ کنوانسیون مربوط به اتخاذ تدابیر لازم برای ممنوع کردن و جلوگیری از ورود و صدور و انتقال مالکیت غیرقانونی اموال فرهنگی مصوب ۱۴ نوامبر ۱۹۷۰ (ایران به موجب قانون مصوب ۱۳۵۳/۹/۱۷ به آن ملحق شده است)

بند ۳ لایحه قانونی راجع به جلوگیری از انجام اعمال حفاری های غیرمجاز و کاوش به قصد به دست آوردن اشیاء عتیقه و آثار تاریخی که بر اساس ضوابط بین المللی ۱۰۰ سال یا بیشتر از تاریخ ایجاد یا ساخت آن گذشته باشد مصوب ۱۳۵۸/۲/۲۷ شورای انقلاب

ماده ۱ آیین نامه اموال فرهنگی، هنری و تاریخی نهادهای عمومی و دولتی مصوب ۱۳۸۱/۱۲/۷ هیأت وزیران

فصل دوم آیین نامه مدیریت، ساماندهی، نظارت و حمایت از مالکان و دارندگان اموال فرهنگی - تاریخی منقول مجاز مصوب ۱۳۸۴/۵/۱۰ و ماده ۲۲ و ۲۶ قانون مدنی تعریف می شود:

۱-۱- منقول باشد.

۱-۲- در مملکت ایران احداث شده باشد.

۱-۳- عمری بالای یکصد سال داشته باشد.

۱-۴- دارای حیثیت تاریخی یا علمی یا صنعتی (هنری) باشد.

تبصره: از این پس برای رعایت اختصار در این دستورالعمل از آن به "اثر" یاد می شود.

۲- هدف از ثبت: تحت حفاظت و نظارت دولت باشد.

۳- پرونده ثبتی: به حاصل و مجموع اسناد و مدارکی که از آغاز روند پیشنهاد تا تصویب نهایی، کنار هم قرار می گیرند، پرونده ثبتی گفته می شود.

۴- حکم ثبتی: حکمی است که پس از ثبت اثر در فهرست آثار ملی به پیشنهاد مدیر کل دفتر ثبت آثار با امضای رئیس سازمان یا مقام دارای تفویض (معاون میراث فرهنگی) به مراجع ذیربط ابلاغ می گردد.

۵- معرفی نامه ثبت: معرفی نامه ای است که پس از اختصاص مجوز ثبت به اثر در اختیار مالک/ متصرف می گردد.

۶- شناسنامه: برگه ای حاوی اطلاعات ضروری اثر و یک یا چند قطعه عکس که ضمیمه حکم ثبتی می شود.

۲- ماده (۲) ویژگی های اثر

براساس ماده ۱ کنوانسیون ۱۹۷۰، منظور از اموال فرهنگی اموالی هستند اعم از مذهبی یا غیرمذهبی که به وسیله هر دولت، اهمیت آنها از نظر باستان شناسی ماقبل تاریخ، تاریخی، ادبی، هنری یا علمی مشخص شده و به انواع زیر تعلق داشته باشند:

الف- مجموعه ها و نمونه های نادر جانورشناسی، گیاهشناسی، معدن شناسی، کالبدشناسی اشیای واجد اهمیت دیرین شناسی؛

ب- اموال مربوط به تاریخ، از جمله تاریخ علوم و فنون، تاریخ نظامی و اجتماعی و همچنین زندگی رهبران، متفکران، دانشمندان و هنرمندان ملی و رویدادهای مهم ملی؛

ج- دستاوردهای کاوش های باستان شناسی (قانونی یا پنهانی) و اکتشافات باستان شناسی؛

د- عناصر حاصل از تجزیه و تفکیک بناهای هنری یا تاریخی و محوطه های باستان شناسی؛

ه- اشیای عتیقه که بیش از صد سال قدمت دارند از قبیل کتیبه ها، سکه ها و مهره های کنده کاری شده؛

و- اشیای مردم شناسی؛

ز- اموالی که واجد اهمیت هنری هستند مانند:

۱- تابلوها، نقاشی ها و طرح هایی که به طور کامل با دست بر روی هر نوع زمینه و تکیه گاه یا با هر نوع ماده ساخته شده باشند (به استثنای اشیایی که طی روند صنعتی تولید گشته و بادست ترین شده اند)؛

۲- آثار اصیل هنر پیکرتراشی و مجسمه سازی با هر نوع ماده ای،

۳- کنده کاری ها، مهرها و چاپ سنگی اصیل،

- ۴- ترکیب وجود و سوار کردن اشیایی که جنبه هنری اصیل دارند که با هرگونه ماده‌ای ساخته شده باشند.
- ح- نسخ خطی نادر و آثار اوایل صنعت چاپ، کتابها، اسناد و انتشارات قدیمی که واجد اهمیت ویژه هستند (از نظر تاریخی، هنری، علمی، ادبی، و غیره) به طور مجزا یا در مجموعه‌ها؛
- ط- تمبرهای پست، تمبرهای درآمد و تمبرهای دیگر، مجزا و یا در مجموعه‌ها؛
- ی- بایگانی‌ها، از جمله بایگانی‌های صدا، عکاسی، سینمایی؛
- ک- اثاثیه‌ای که بیش از یک صدسال قدمت دارند و ابزار موسیقی قدیم.

۳- ماده (۳) پیشنهاد

- ۳-۱- موضوع پیشنهادات ارائه شده باید منطبق با ماده ۱ "کنوانسیون مربوط به اتخاذ تدابیر لازم برای ممنوع کردن و جلوگیری از ورود و صدور و انتقال مالکیت غیرقانونی اموال فرهنگی" مصوب ۱۹۷۰ و ماده ۱ "آئین‌نامه اموال فرهنگی، هنری و تاریخی" مصوب هیئت وزیران باشد.
- ۳-۲- پیشنهاددهنده، پیشنهاد خود را در فرم مربوطه تکمیل، و به اداره کل استان مربوطه یا دفتر ثبت آثار ارسال کند.
- ۳-۳- کلیه پیشنهادات باید به اداره کل استانی یا دفتر ثبت آثار جهت طی مراحل بعدی تحویل گردد.
- ۳-۴- ادارات کل استانها موظفند ظرف مدت ۱۰ روز در مورد ثبت اثر در فهرست آثار ملی، اقدام به بررسی مقدماتی نموده و اعلام نظر کنند.

۴- ماده (۴) تهیه شناسنامه، بررسی و تأیید

- ۴-۱- کلیه پیشنهادات واصله در مرحله اولیه بصورت مقدماتی در اداره کل استانی و یا ستاد بررسی می‌شود. تبصره: در صورت عدم تأیید پیشنهاد مراتب بصورت کتبی به پیشنهاددهنده اعلام خواهد گردید.
- ۴-۲- مراتب ثبت باید از سوی اداره استان و یا ستاد در قالب فرم ابلاغ به مالک حداقل یک ماه قبل از تأیید در شورای ثبت استان ابلاغ گردد. مالک می‌تواند در فرصت مذکور نسبت به این امر بصورت مستدل اعتراض نماید.
- ۴-۳- ادارات کل استانی موظفند برای کلیه پیشنهادات تأیید شده، مطابق با فرم معین شده، پرونده ثبتی تهیه کنند. تبصره: پرونده ثبتی می‌تواند تحت نظارت سازمان توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی صاحب صلاحیت تهیه شود.
- ۴-۴- پرونده‌های تهیه شده جهت تأیید نهایی باید در جلسه شورای ثبت استانی و کمیته ثبت در ستاد مطرح شود.
- ۴-۵- ادارات کل استانی موظفند حداکثر طی ۲۰ روز کاری پس از تأیید شورای ثبت استان، نسبت به ارسال پرونده تأیید شده به دفتر ثبت آثار اقدام کنند.

۵- ماده (۵) بررسی و تصویب

- ۵-۱- دفتر ثبت آثار کلیه پرونده‌های واصله را از حیث تکمیل مدارک و تشخیص نواقص بررسی می‌کنند. تبصره: پرونده‌های ناقص به پیشنهاددهنده جهت تکمیل عودت داده می‌شود.
- ۵-۲- کلیه پرونده‌های کامل شده در جلسه کمیته ثبت آثار منقول جهت بررسی مطرح می‌شود.

۵-۳- برای کلیه پرونده‌های دارای مالک و متصرف خصوصی که به تصویب رسیده باشد، معرفی نامه‌ای تنظیم می‌شود.

۶- ماده (۶) تجدید نظر

الف) در صورت رد پیشنهاد ثبت در مراحل مقدماتی یا مرحله تأیید، پیشنهاددهنده می‌تواند مراتب اعتراض خود را به صورت مستدل به دفتر ثبت آثار اعلام نماید.
ب) دفتر ثبت آثار موظف است حداکثر طی ۱۰ روز کاری نسبت به بررسی اعتراض اقدام نموده و نتیجه را به پیشنهاد دهنده اعلام نماید.

۷- ماده (۷) ثبت و ابلاغ

۶-۱- پس از تصویب پرونده در کمیته تخصصی ثبت آثار منقول عملیات ثبت توسط دفتر ثبت انجام می‌گیرد.
۶-۲- ثبت اثر در فهرست آثار ملی طی حکمی با تفویض اختیار رییس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به امضای معاونت میراث فرهنگی به مراجع ذیربط ابلاغ می‌گردد.

۸- ماده (۸) نظارت و بازرسی

۷-۱- سازمان و ادارات تابعه موظف است در دوره‌های زمانی مشخص نسبت به بازرسی و بررسی وضع موجود آثار ثبت شده اقدام نماید.

۷-۲- دفتر ثبت آثار موظف است با تشکیل بانک اطلاعاتی رایانه‌ای وضعیت موجود آثار ثبت شده را بصورت مرتب به روز نماید.

ضمیمه ۱
راهنمای تنظیم شناسنامه

۱) نام اثر: نام و عنوان اثر ثبتی در این قسمت قرار می گیرد. این بخش بعنوان سرصفحه در تمام صفحات تکرار می شود.

۲) فرم پیشنهاد ثبت اثر در فهرست آثار ملی: سازمان های استانی موظف هستند برای هر پیشنهاد ثبت اثر منقول ارائه شده به استان یک نمونه فرم پیشنهاد ثبت اثر را تکمیل نمایند. در این فرم نام اثر، نوع مالکیت، نام مالک، آدرس و شماره تلفن به همراه شرح مختصر اثر نوشته می شود.

شرح مختصر شامل: تعیین قدمت، جنس، تزئینات، وضعیت ظاهری، ابعاد و اندازه و ... می شود و ارائه عکس و تصویر از اثر الزامی است. در این بخش یکسری موارد که می بایست مورد توجه کارشناسان بررسی کننده پیشنهادات و شناسنامه قرار بگیرد ذکر شده است. و در پایان مشخصات پیشنهاد دهنده شامل: نام و نام خانوادگی، مدرک تحصیلی، رشته تحصیلی، سمت، نشانی و تلفن پیشنهاد دهنده نوشته می شود.

۳) فرم بررسی مقدماتی ثبت در دبیرخانه شورای ثبت استان: این فرم شامل مشخصات بررسی کننده پیشنهاد از قبیل: نام و نام خانوادگی، مدرک تحصیلی، رشته تحصیلی، سمت، نشانی و تلفن می باشد. و نتیجه بررسی بصورت اینکه شرایط لازم را مطابق با معیارهای مندرج در بند ۵ ماده ۲ دارد و یا شرایط لازم را ندارد مشخص می گردد.

۴) مشخصات اثر:

- ۱- نام اثر بطور کامل نوشته شود
 - ۲- نام جنس مطابق جدول شماره ۲ پیوست تکمیل شود.
 - ۳- نوع جنس مطابق جدول شماره ۲ پیوست تکمیل شود.
 - ۴- در این قسمت مشخص می گردد شیء کتیبه دارد یا خیر
 - ۵- در این قسمت مشخص می گردد شیء تزئینات دارد یا خیر.
 - ۶- در صورت وجود تزئینات در شیء نوع آن مشخص شود. مثل نقش کنده یا نقاشی زیر لعاب و یا غیره
 - ۷- در این قسمت موضوع تزئینات را ذکر نمایید. مثلاً نقوش انسانی، حیوانی، هندسی، ترکیبی.
تذکر: لفظ کتابت برای نوشته های روی کاغذ به شکل طومار کتاب، اسناد و اوراق و روی سنگ، سفال و چوب که جنبه تزئینی نداشته بلکه جنبه نوشتاری داشته باشد به کار می رود در واقع شامل کتیبه های سنگی، آجر و کاشی نصب بر بناها نمی شود.
 - ۸- شیوه ساخت اثر را تکنیک ساخت (فن ساخت) آن می گویند. (مطابق فرم راهنمای شماره ۳)
 - ۹- تعلق به مجموعه داشتن یا نداشتن اثر مشخص شود در صورتیکه متعلق به مجموعه است نام مجموعه مشخص گردد.
 - ۱۰- در صورت مشخص بودن محل ساخت این قسمت پر شود. در غیر این صورت نامعلوم نوشته می شود.
 - ۱۱- در صورت مشخص بودن نام هنرمند (اثر دارای امضاء) و یا داشتن مدارک معتبر نام سازنده قید شود.
- ابعاد و اندازه اثر:

- ۱- ۲-۳ طول، عرض و ارتفاع به متر، سانتی متر و میلی متر اندازه گیری می شود و از چپ به راست نوشته می شود. (در صورت وجود اختلاف بزرگترین اندازه ذکر شود)
- ۴- اندازه گیری قطر دهانه ظروف و قطر سکه ها الزامی است. (در صورت وجود اختلاف بزرگترین اندازه قطر ذکر شود)
- ۵- توزین اشیایی نظیر سکه و زیورآلات الزامی است و از چپ به راست نوشته می شود مثل ۱/۹ کیلوگرم، ۱ کیلو و ۹۰۰ گرم

۵) قدمت اثر

جهت تشکیل بانک اطلاعات و جستجو و دسته بندی آثار می‌بایست ۲ قسمت مشخص شده در خصوص قدمت تکمیل گردد و لازم است به فرم طبقه‌بندی قدمتها (فرم راهنمای شماره ۴) مراجعه شود.

- ۱- طبقه‌بندی آثار از لحاظ قدمت به سه گروه اصلی پیش از تاریخ، تاریخی و اسلامی تقسیم می‌شود که در جای خود علامت زده می‌شود.
- ۲- در قسمت قدمت که بر حسب تاریخ یا دوره مشخص می‌شود، اگر تاریخ اثر مشخص باشد لازم است دوره همزمان و مقارن با آن نیز نوشته شود. (۷۸۵ ه. ق مقارن با دوره ایلخانی)

۶) طبقه بندی موضوعی: این موارد بر طبق ماده اول آئین نامه اموال فرهنگی- تاریخی و هنری ۸۱/۱۲/۷ نوشته شده است.

الف- اموال فرهنگی- تاریخی: به اموالی اطلاق می‌شود که نشانگر تحول حیات و هویت فرهنگی- تاریخی یا وقوع وقایع تاریخی در ادوار یا دوره های خاص باشد و به نحوی از انحا گوشه ای از حرکت تاریخی- فرهنگی انسان را در مقیاس ملی یا منطقه ای یا بین المللی نشان دهد یا نشانگر ظهور حیات و انقراض تمدن های تاریخی بوده و از محوطه های باستانی واقع در خشکی یا بستر دریاها، در اثر حفاری علمی یا علل دیگر کشف شود.

تبصره - آثار دیرین شناسی، شامل مجموعه ها و نمونه های نادر جانورشناسی، گیاه شناسی، معدن شناسی، انسان شناسی، بقایای نباتی و جانوری ماقبل تاریخ و ترکیبات نادر زمین شناسی در حکم اموال فرهنگی- تاریخی محسوب می‌شود.

ب - اموال تاریخی: این اموال نشانگر وقوع وقایع تاریخی، تاریخ علوم و فنون، تاریخ نظامی و اجتماعی و همچنین زندگی رهبران و مشاهیر تاریخی، علمی، مذهبی، فرهنگی و هنری می‌باشد.

ج - اموال فرهنگی: به اموال منقولی اطلاق می‌شود که نشانگر وجوه مختلف زندگی انسان در دوره متأخر تاریخی بوده و پژوهش در آنها موجب بازشناسی صورت تاریخی- فرهنگی زندگی جوامع انسانی می‌شود، از قبیل آثار مردم نگاری، مردم شناسی، فرهنگ و هنر بومی، آرشپوهای صدا و تصویر و تمبر و امثال آن.

د- اموال هنری: به کلیه آثار هنری در رشته های مختلف هنرهای تجسمی اعم از هنرهای سنتی و بومی یا معاصر، ایرانی یا غیر ایرانی، گفته می‌شود که ساخته مشاهیر هنرمندان رشته های مختلف هنری بوده یا در تاریخ هنر، جزء آثار شاخص هنری محسوب می‌شوند یا نشانگر آغاز یا اوج سبک یا مکتب یا دوره هنری مشخص باشند.

تبصره ۱- تعیین تکلیف اموال مطالعاتی، تقلبی و جعلی بر عهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی خواهد بود.

تبصره ۲- آثار متعلق به مشاهیر فرهنگی- تاریخی و هنری و همچنین آثار نشانگر رویدادهای مهم تاریخی معاصر و همچنین آن دسته از آثار فرهنگی و هنری معاصر که برابر دستورالعمل موضوع این آیین نامه درجه یک یا درجه دو تشخیص داده شود، صرف نظر از قدمت آن، مشمول مقررات این آیین نامه خواهد بود.

۷) طبقه بندی با موضوع کاربری: کاربری شیء نیز بر اساس فرم راهنمای طبقه‌بندی کاربری (فرم راهنمای شماره ۶) پیوست تکمیل گردد.

۸) وضعیت آسیب شناسی، و حفاظتی اثر

-چنانچه قسمتی از اثر بر اثر شکستگی یا پارگی از اثر جدا شده و موجود نمی‌باشد و یا اثری چند قطعه‌ای بوده (مثل قوری) و قطعه‌ای از آن موجود نیست اثر ناقص می‌باشد. در واقع اثر کامل اثری است که تمام اجزاء آن موجود باشد.

-تعداد قطعات اثر مشخص گردد.

-اگر ظاهر شیء خوب و قابل قبول است سالم می‌باشد.

-در حالت ناسالم بودن مشخص شود تخریب از نوع جزئی یا کلی است.

- شکستگی، پارگی، زدگی، نشست، رسوب، چرک و آلودگی، از نوع تخریب جزئی است

- شکسته و قطعه‌قطعه شدن، رسوب قطور در خصوص سفال و (در مورد کاغذ، پارچه و چرم) که ظاهر آن کاملاً دگرگون شده از نوع تخریب کلی است.

- در صورتی که اثر مرمت شده باشد حتماً مشخص شود.

- جدول نام مرمتگران اثر و تاریخهای مرمت ذکر شود.

- اگر شیء در حال سست شدن است و یا در جایی است که به این امر کمک می‌کند نظیر اماکن نمناک و مرطوب، در معرض نور شدید یا نور مستقیم خورشید، دیده شدن حشرات و جانوران موزی یا آثار آنها، روند تخریب فعال دارند و در غیر اینصورت غیرفعال است و اگر شیء به تازگی مرمت شده و مواد تثبیتی روی آن بکار رفته تثبیت شده است.

نوع تخریب شامل موارد ذیل، در این محل مشخص می‌شود.

- تخریب فیزیکی: تخریبهایی شامل شکستگی، لب پریدگی، پاره شدن، زدگی، خم برداشتن، مچاله شدن، مفقود شدن قسمتی از اثر از نوع فیزیکی هستند.

- تخریب شیمیایی: تخریبهای شامل رنگ پریدگی، زرد شدن کاغذ یا پارچه، تغییر رنگ در الیاف فرش، گلیم و پارچه، شکنندگی کاغذ و یا چرم، رسوب ایجاد شده روی فلزات، سفال، شیشه، چوب و بطور کلی ایجاد هر گونه رسوب روی هر نوع شیء و ایجاد هر نوع لکه روی آن.

- تخریب بیولوژیکی: اثرات حمله قارچها و کپکها بصورت قطعات ریز پراکنده و لکه روی اثر، جای جویدن موش، بید و سوسک روی اثر همگی در زمره حملات بیولوژیکی هستند.

اولویت حفاظتی و مرمتی اثر:

اولویت الف - درصد تخریب بسیار بالا تا حدی که ظاهر شیء دچار دگرگونی شده و هر آن انتظار متلاشی شدن شیء برود یا متلاشی شده باشد.

اولویت ب - درصد تخریب بالا در حد شکستگی های کلی، رسوب فراوان که ظاهر شیء را مخدوش می‌سازد، پارگی، مفقود شدن قسمتهایی از شیء که نیاز به بازسازی داشته باشد.

اولویت ج - تخریب متوسط در حد قسمتهای شکسته شده که نیاز به وصال دارد. تا ظاهر شیء حفظ شود. زدگی، پارگیهای پارچه، چرم و کاغذ و شکستگیهایی که قسمت جدا شده موجود است.

اولویت د - کلیه پاکسازیها و رسوب زداییها در این اولویت قرار می‌گیرند. یعنی اشیاء ظاهر سالمی دارند و تنها نیاز به پاکسازی و رسوب زدایی دارند که به نظر خطرناک نمی‌رسند.

۹) وضعیت مالکیت اثر:

۱- دولتی، وقفی و خصوصی بودن اثر مشخص گردد.

۲- قطعی و امانی بودن مالکیت دولتی سازمان میراث فرهنگی و دیگر سازمانها مشخص گردد.

۳- چنانچه اثر در موزه نگهداری می‌شود نام موزه مشخص شود و تعیین گردد اثر در کدام محل موزه نگهداری می‌شود.

۴- نام امین اموال اثر و شماره اموالی اثر مشخص گردد.

شماره اموالی مربوط به نهادهای دولتی است که فرمهای دارایی را تکمیل نموده و شماره ای با عنوان شماره اموال در دفاتر رسمی ثبت نموده اند، در غیر این صورت برای هر مجموعه از شماره ۱ شروع می‌شود و همانند شماره کارت در شناسنامه عمومی شیء ادامه می‌یابد و در این صورت شماره اموال با شماره کارت یکی می‌شود. این شماره بر روی شناسنامه عمومی تهیه شده برای شیء وجود دارد.

۵- آدرس محل نگهداری اثر بصورت کامل نوشته می‌شود.

۶- نحوه دستیابی به اثر در موارد دولتی مشخص گردد و در ضامتهای پرونده صورتجلسه نحوه دستیابی به اثر آورده شود.

۷- در خصوص آثار با مالکیت خصوصی نام مالک اثر نوشته شود.

۸- آدرس محل نگهداری اثر بصورت کامل مشخص گردد.

۹- نام متولی، محل نگهداری، نام واقف و تاریخ وقف مشخص گردد.

۱۰ نحوه دستیابی

در صورت داشتن مدارک معتبر این قسمت به شرح ذیل تکمیل گردد.

- ۱- چنانچه اثر از طریق بررسی بدست آمده در جدول مربوطه نام محل کشف، تاریخ کشف و نام کاشف باید نوشته شود.
- ۲- چنانچه اثر از طریق کاوش باستان‌شناسی بدست آمده در جدول مربوطه نام پروژه، نام محل حفاری، تاریخ و فصل حفاری و نام حفار یا حفاران باید نوشته شود.

۱۱ سوابق نمایشگاهی

چنانچه اثر در نمایشگاه‌های داخلی یا خارجی شرکت داشته است نام نمایشگاه در این قسمت آورده شود

۱۲ گزارش حفاظتی و مرمتی اثر

در خصوص وضعیت حفاظتی و مرمتی اثر به اجمال در این بخش گزارشی تهیه گردد.

۱۳ سوابق پژوهشی و کتابشناسی اثر

در صورتی که اثر پیش از این مورد پژوهش قرار گرفته و اطلاعاتی در این زمینه وجود دارد با ذکر منابع قید گردد. اطلاعاتی نیز که در کتب و نشریات مختلف چاپ شده است برای مطالعات بیشتر معرفی گردد.

۱۴ تصاویر و مدارک پیوستی

در این قسمت تصاویر اثر شامل؛ عکس از جهات مختلف اثر، تزئینات اثر و در صورت مرمت عکسهای مربوط به قبل از مرمت، (به خصوص از جزئیات تخریب) در صورت آسیب دیدگی از جزئیات تخریب می بایست تصاویر به این قسمت به صورت اسکن ضمیمه شود در صورت موجود بودن عکس از محل اکتشاف اثر با درج تاریخ اکتشاف ضمیمه پرونده شود.

۱۵) **ترسیم فنی** : طراحی برای اشیاء سنگی، سفالینه، آبگینه، مجسمه و فلزات الزامی است و برای سایر اشیاء توصیه می گردد.

۱۶) **فرآیند تنظیم شناسنامه ثبتی اثر**: در این فرم در بخش اول تاریخ تهیه شناسنامه و مشخصات تهیه کننده شناسنامه ثبتی اثر از قبیل نام و

نام خانوادگی، مدرک تحصیلی، رشته تحصیلی، سمت، نشانی و تلفن نوشته می شود.

در بخش دوم تاریخ نظارت و بررسی شناسنامه و مشخصات بررسی کننده شناسنامه ثبتی اثر از قبیل نام و نام خانوادگی، مدرک تحصیلی، رشته تحصیلی، سمت، نشانی و تلفن به همراه؛ نتیجه بررسی بصورت مورد تأیید است و مورد تأیید نیست نوشته می شود

۱۷) **ابلاغ به مالک**: چنانچه اثر دارای مالک خصوصی باید حداقل یکماه پیش از طرح شناسنامه، ثبت اثر به مالک اثر ابلاغ شود.

۱۸) **گزارش پاسخ ابلاغ به مالک**: چنانچه با گذشت یکماه از تاریخ ابلاغ به مالک، پاسخی از ایشان دریافت نشد، سازمان می تواند نسبت به

ثبت اثر اقدام نماید در غیر این صورت روند ثبت تا زمان پاسخ به اعتراض مالک به تعویق خواهد افتاد.

۱۹) صورتجلسه شورای ثبت استان: پس از تکمیل شناسنامه ثبتی در استان جلسه شورای ثبت استانی با حضور رئیس شورای ثبت استان تشکیل می گردد، نام و نام خانوادگی، نوع مسئولیت اداری و نوع مسئولیت در شورا هریک از افراد به انضمام امضاء ایشان در کادر پائین صورتجلسه ارائه گردد. تعداد امضاء اعضا نصف+۱ است و امضاء رئیس شورای ثبت استانی الزامی است.

ضمیمه ۲

قوانین و آئین نامه های مرتبط با

میراث منقول

قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی کشور

طبق قانون مصوب ۶۴/۱۱/۱۰ سازمان میراث فرهنگی تشکیل گردید.

و طبق یک ماده واحده به وزارت فرهنگ و آموزش عالی اجازه داده می‌شود به منظور:

بند الف- مطالعه و تحقیق در آثار باقی مانده از گذشتگان جهت معرفی ارزشهای نهفته در آنها.

بند ب- انجام پژوهشهای باستان شناسی و مردم شناسی و هنرهای سنتی.

بند ج- بررسی، شناسایی، ثبت و حفاظت از آثار ارزشمند منقول و غیر منقول فرهنگی تاریخی کشور.

بند د- تهیه و اجرای طرحهای لازم به منظور تعمیر و احیاء آثار، بناها و مجموعه های با ارزش فرهنگی- تاریخی.

از ادغام واحدهای مشروحه زیر، سازمانی به نام (سازمان میراث فرهنگی کشور) به صورت سازمانی وابسته به خود تشکیل دهد.

۱. مرکز باستان شناسی ایران تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی

۲. اداره کل هنرهای سنتی تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی

۳. مرکز و موزه مردم شناسی تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی

۴. دفتر آثار تاریخی تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی

۵. موزه ایران باستان تابع وزارت فرهنگ و آموزش عالی

۶. اداره حفظ میراث فرهنگی شهرستان ها تابع وزارت ارشاد اسلامی

۷. اداره کل موزه ها تابع وزارت ارشاد اسلامی

۸. اداره کل بناهای تاریخی تابع وزارت ارشاد اسلامی

۹. اداره کل کاخ ها تابع وزارت ارشاد اسلامی

۱۱. سازمان ملی حفاظت آثار باستانی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی

۱۲. اداره کل بیوتات (کاخ گلستان) وابسته به وزارت امور اقتصاد و دارایی

اساسنامه سازمان میراث فرهنگی (بعد از تشکیل سازمان به استناد مصوب ۶۴/۱۱/۱۰)

ماده ۱- تعریف: میراث فرهنگی شامل آثار باقی مانده از گذشتگان است که نشانگر حرکت انسان در طول تاریخ می‌باشد و با شناسایی آن زمینه شناخت هویت و خط حرکت فرهنگی او میسر می‌گردد و از این طریق زمینه‌های عبرت برای انسان فراهم می‌آید.

بخشی از ماده ۳- وظایف سازمان در زمینه میراث فرهنگی در ۲۴ بند آمده است که موارد مرتبط با میراث منقول به شرح ذیل است.

بند ۶: ثبت آثار ارزشمند منقول و غیر منقول فرهنگی - تاریخی کشور در فهرست آثار ملی و فهرستهای ذیربط

بند ۹: شناسایی و در اختیار گرفتن کلیه اموالی که دارای ارزشهای فرهنگی - تاریخی بوده و جز، میراث فرهنگی محسوب می‌گردد و توسط دستگاه های مربوط ضبط شده است.

تبصره بند ۹- کلیه دادگاهها، گمرکات، نیروهای انتظامی و دستگاههای دولتی نظیر آنها که به نحوی نسبت به ضبط اموال اقدام می‌نمایند موظف به در اختیار قرار دادن اموالی که دارای ارزش فرهنگی - تاریخی می‌باشد به سازمان میراث فرهنگی کشور هستند.

بند ۱۱: تهیه و اجرای طرح های لازم به منظور حراست، حفاظت تعمیر و مرمت و احیای آثار، بناها و مجموعه های با ارزش فرهنگی - تاریخی.

قانون راجع به حفظ آثار ملی مصوب آبان ماه ۱۳۰۹ شمسی

ماده اول- کلیه آثار صنعتی و ابنیه و اماکنی که تا اختتام دوره سلسله زنده در مملکت ایران احداث شده اعم از منقول و غیر منقول با رعایت ماده ۳ این قانون می توان جزء آثار ملی ایران محسوب داشت و در تحت حفاظت و نظارت دولت می باشد.

ماده سوم - ثبت مال در فهرست آثار ملی پس از تشخیص و اجازه کتبی وزارت معارف خواهد بود ولیکن ثبت مالی که مالک خصوصی داشته باشد باید قبلاً به مالک اخطار شود قطعی نمی شود مگر پس از آنکه به مالک اخطار و اعتراضی او اگر داشته باشد رسیدگی شده باشد و وظایف مقرر در این قانون راجع به آثار ملی فقط پس از قطعی شدن ثبت بر عهده مالک تعلق خواهد گرفت.

ماده پنجم- اشخاصی که مالک یا متصرف مالی باشند که در فهرست آثار ملی ثبت شده باشد می توانند حق مالکیت یا تصرف خود را حفظ کنند ولیکن نباید دولت را از اقداماتی که برای حفاظت آثار ملی لازم می داند ممانعت نمایند در صورتی که عملیات دولت برای حفاظت مستلزم مخارجی شود دولت از مالک مطالبه عوض نخواهد نمود و اقدامات مزبور مالک را متزلزل نخواهد کرد.

ماده هفتم - اموال منقوله که از آثار ملی محسوب و مالک خصوصی داشته باشد باید در فهرست جداگانه به ترتیبی که در ماده سوم مقرر است ثبت شود .

ماده هشتم- برای هر مال منقولی که در فهرست آثار ملی ثبت شده باید معرفی نامه در دو نسخه تنظیم شود که وصف و اصل و منشاء و کیفیت اکتشاف آن را معلوم کند و به یک یا چندین عکس از آن منضم باشد یک نسخه از این معرفی نامه در دفتر آثار ملی دولت مضبوط و نسخه دیگر مجاناً به مالک مال داده می شود و در هر قسم نقل و انتقال آن مال باید آن نسخه معرفی نامه همراه باشد و آثاری که بر ثبت مال در فهرست آثار ملی مترتب می گردد در تغییر ایادی نسبت به آن مال منفک نخواهد شد .

ماده نهم- هر کس مالک مال منقولی که در فهرست آثار ملی ثبت شده باشد اگر بخواهد آن را به دیگری بفروشد باید به اداره مربوطه دولتی کتباً اطلاع دهد دولت اگر بخواهد آن مال را جزء مجموعه های دولتی آثار ملی قرار دهد در ابتیاع آن با شرایط مساوی بر مردم دیگر حق تقدم دارد ولیکن در ظرف ده روز پس از رسید دادن به اعلام کتبی صاحب مال می تواند مال را به دیگری بفروشد. در هر حال مالک این اموال به هر نحو از انحاء آن را به دیگری منتقل کند، باید پس از انتقال در ظرف ده روز اسم و محل اقامت مالک جدید را به اطلاع دولت برساند.

اگر کسی مالی را که در فهرست آثار ملی ثبت شده بدون اطلاع وزارت معارف و یا نمایندگان او بفروشد محکوم به جزای نقدی معادل قیمت فروش آن مال خواهد شد و نیز دولت می تواند مال را از مالک جدید اخذ نموده و قیمتی را که مالک جدید اداء نموده به او پرداخت نماید خریدار نیز اگر از ثبت بودن مال در فهرست آثار ملی مطلع بوده و با وصف این خریدار باشد مانند فروشنده مجازات خواهد شد مگر این که خود او به دولت اعلام کرده باشد.

ماده دهم- هر کس اموال منقوله که مطابق این قانون از آثار ملی محسوب تواند شد برحسب تصادف و اتفاق به دست آورد اگر چه در ملک خود او باشد باید هرچه زودتر به وزارت معارف یا نمایندگان او اطلاع بدهد هرگاه مقامات مربوطه دولتی اموال مزبوره را قابل ثبت در فهرست آثار ملی دانستند نصف آن اموال به کاشف واگذار یا قیمت عادلانه آن به تصدیق اهل خبره به او داده می شود و نسبت به نصف دیگر دولت اختیار دارد که ضبط و یا بلاعوض به کاشف واگذار کند.

نظام نامه اجرایی قانون ۱۲ آبان ماه ۱۳۰۹ راجع به حفظ آثار عتیقه ایران، مصوب ۱۳۱۱

تعریف

ماده اول- کلیه آثار صنعتی اقوامی که تا انتهای دوره زندیه در خاک ایران زندگانی کرده اند عتیقه نامیده می‌شود.

عتیقات یا غیر منقول است یا منقول، عتیقات غیر منقول است وقتی که متصل به زمین بوده و با زحمت قابل حمل و نقل باشد و منقول است وقتی که غیر منقول نباشد. امکان طبیعی از قبیل غارها و پناهگاه های زیر صخور و صخوری که شامل آثار تمدن قدیم است جزء عتیقات غیر منقول محسوب می‌شود. مصالح ساختمان یا تزئینات متعلقه به ابنیه و امکان طبیعی که از عتیقات غیر منقول می‌باشد، در صورتی که جداگانه پیدا شده و به آسانی قابل حمل و نقل باشد از عتیقات منقول محسوب می‌شود.

این فصل دوم از نظامنامه اجرایی مربوط به عتیقات منقول است.

ماده دوازدهم- عتیقات منقولی که از لحاظ تاریخ ملی حائز اهمیت بوده و در ایران در تصرف مالکین خصوصی باشد با رعایت مقررات ماده ۳ قانون در فهرست مخصوص به ثبت خواهد رسید این فهرست موسوم به فهرست آثار ملی منقول خواهد بود عتیقه منقول ممکن است در هر موقع به ثبت فهرست برسد نتایج ثبت در تغییر ایادی نسبت به آن مال ثابت و برقرار خواهد بود.

ماده سیزدهم- هرگاه عتیقه منقول بعنوان (آثار ملی) به ثبت قطعی رسیده باشد دوسیه که برای پیشنهاد ثبت تنظیم شده است به انضمام متن حکم وزارتی راجع به ثبت آن عتیقه تسلیم ضبط آثار ملی می‌شود. هرگونه انتقال جدید که بعد از ثبت رخ دهد و بطور کلی هر واقعه که با یک مال ثبت شده مرتبط باشد مفصلاً یادداشت و بتدریج ضبط دوسیه خواهد شد.

ماده چهاردهم- برای هر مال منقولی که به ثبت فهرست می‌رسد معرفی نامه در دو نسخه توسط اداره عتیقات تنظیم خواهد شد که حاوی یک یا چند قطعه عکس بوده و حتی امکان منشاء آن مال و کیفیت اکتشاف آن را تعیین نماید. یکی از آن نسخ در ضبط آثار ملی نگهداری شده و نسخه دیگر مجاناً به مالک مال داده خواهد شد و این نسخه در کلیه نقل و انتقالات بایستی همراه مال باشد.

ماده پانزدهم- عتیقات منقولی را که در فهرست ثبت شده است را نمی‌توان مورد هیچگونه تغییر یا مرمت و اصلاح جزئی و کلی قرار داد مگر با اجازه وزیر معارف و تحت نظارت اداره عتیقات. تخریب یکی از آثار ملی منقول و عدم رعایت مقررات این ماده نسبت به خسارات وارده مستلزم مجازات خواهد بود.

ماده شانزدهم- مالک هر عتیقه منقولی که ثبت شده باشد اگر بخواهد آن را بفروشد باید وزیر معارف را به وسیله مراسله سفارشی از قصد خود مطلع سازد. فروش عتیقه فقط ده روز بعد از وصول مراسله ممکن است انجام شود. هرگاه دولت قصد خود را دائر بر تحصیل عتیقه مزبور برای تکمیل مجموعه‌های ملی در ظرف ده روز از تاریخ وصول مراسله به مالک اطلاع دهد بر سایر خریداران با شرایط مساوی حق تقدم خواهد داشت. چنانچه در ظرف مدت مزبور قصد خود را نسبت به ابتیاع آن مال به مالک ابلاغ نکرد از حق تقدم خود صرفنظر کرده است. در کلیه موارد به استثنای موردی که خود دولت ابتیاع کننده است به هر نحوی که عتیقه منقول انتقال داده شود بایستی مالک قدیم اسم و اقامتگاه مالک جدید را ظرف ده روز بعد از انتقال به وزارت معارف اطلاع دهد.

هرکس یکی از آثار ملی منقول را بدون اطلاع وزیر معارف به فروش برساند محکوم به ادای جریمه مساوی با قیمت فروش مال خواهد شد دولت می‌تواند با تأدیه قیمتی که خریدار پرداخته است مالک مال بشود به علاوه هرگاه ثابت شود که خریدار از ثبت مال در فهرست آثار ملی اطلاع داشته است مشارالیه شریک جرم فروشنده محسوب و به همان مجازات محکوم خواهد شد مگر اینکه دولت را قبلاً از قصد خود مطلع کرده باشد.

ماده هفدهم- هرکس بر حسب اتفاق عتیقات منقولی را بیابد اگرچه در ملک خود او باشد بایستی بلافاصله به وسیله نزدیکترین نماینده اداره معارف و در صورت نبودن آن توسط مأمورین مالیه به وزارت معارف اطلاع دهد. پس از معاینه اشیاء توسط اداره عتیقات نصف آنها و یا نصف قیمت تجارتی آنها که توسط اهل خیره تعیین خواهد شد به یابنده آن داده می‌شود. دولت مختار است نصف دیگر اشیاء را تصرف نموده یا به یابنده آن مسترد دارد.

آئین نامه حفاظت از میراث فرهنگی کشور

این آئین نامه در تاریخ ۸۱/۰۳/۲ به تصویب شورای امنیت رسیده است

ماده ۱۲- سازمان میراث فرهنگی کشور موظف است اموال منقول تاریخی- فرهنگی موجود در موزه ها و مجموعه‌های تاریخی- فرهنگی تحت پوشش آن سازمان را حداقل هر یک سال یکبار کنترل و حسب مورد اقدامات قانونی لازم را انجام دهد.

ماده ۱۳- اموال تاریخی- فرهنگی موجود در بقاع متبرکه و اماکن مذهبی و تاریخی توسط سازمان اوقاف و امور خیریه و با همکاری سازمان میراث فرهنگی کشور شناسایی و بر اساس طرح مصوب کمیته حفاظت میراث فرهنگی، مورد نگهداری و مراقبت قرار می‌گیرند.

ماده ۱۴- آموزش نگهداری از اموال تاریخی- فرهنگی منقول موجود در بقاع متبرکه و اماکن مذهبی و تاریخی و انجام اقدامات لازم برای نگهداری و مراقبت از اموال مذکور و همچنین عین اثر مذهبی و تاریخی، توسط سازمان اوقاف و امور خیریه، با هماهنگی سازمان میراث فرهنگی کشور انجام خواهد شد.

ماده ۱۵- تعمیر و مرمت بقاع و اماکن متبرکه تاریخی- فرهنگی موجود در آنها با اطلاع قبلی و نظارت سازمان میراث فرهنگی کشور و توسط سازمان اوقاف و امور خیریه انجام خواهد شد.

ماده ۱۹- کلیه دستگاه‌های دولتی که اموال تاریخی- فرهنگی در اختیار دارند، فهرست مصور این اموال را به سازمان میراث فرهنگی کشور ارسال خواهند داشت. آرشیو ملی اموال منقول تاریخی- فرهنگی کشور در سازمان مذکور تشکیل خواهد شد.

ماده ۲۰- ملحقات و اموال منصوب یا موجود در بناهای تاریخی- فرهنگی که بطور جداگانه نیز دارای ارزش فرهنگی- تاریخی می‌باشند، توسط سازمان میراث فرهنگی کشور شناسایی و فهرست مصور آنها به آرشیو ملی اموال منقول تاریخی- فرهنگی ارسال می‌گردد.

ماده ۲۲- سازمان میراث فرهنگی کشور موظف است، شناسایی کامل اموال تاریخی- فرهنگی منقول موجود در سطح کشور و ثبت آثار منقول ارزشمند در فهرست آثار ملی ایران را با اولویت در برنامه‌های خود پیش بینی نماید.

لایحه قانونی راجع به جلوگیری از انجام اعمال حفاری های غیر مجاز و کاوش به قصد به دست آوردن اشیای عتیقه و آثار تاریخی که بر اساس ضوابط بین المللی مدت یکصد سال یا بیشتر از تاریخ ایجاد یا ساخت آن گذشته باشد. مصوب ۵۸/۰۲/۲۷

ماده واحده- نظر به ضرورت حفظ ذخائر متعلق و مربوط به میراث های اسلامی و فرهنگی و لزوم حفظ و حراست این میراث ها از نقطه نظر جامعه شناسی و تحقیقات علمی و فرهنگی و تاریخی و نظر به لزوم جلوگیری از غارت و صدور این ذخایر ارزنده به خارج از کشور که طبق مقررات مملکتی و بین المللی منع شده است ماده واحده ذیل تصویب می شود:

۱- انجام هرگونه حفاری و کاوش به قصد به دست آوردن اشیای عتیقه و آثار تاریخی مطلقاً ممنوع است و مرتکب به حبس تأدیبی از ۶ ماه تا ۳ سال و ضبط اشیای مکشوفه و آلات و ادوات حفاری به نفع بیت المال محکوم می شود.

چنانچه حفاری در اماکن تاریخی که به ثبت آثار ملی رسیده باشد؛ انجام گیرد مرتکب به حداکثر مجازات مقرر محکوم می شود.

۲- در صورتیکه اشیای مذکور در این قانون بر حسب تصادف کشف شود، کاشف مکلف است آنها را در اسرع وقت به نزدیکترین اداره فرهنگ و آموزش عالی ارائه دهد. در این مورد هیأتی مرکب از قاضی شرع، دادستان محل و رئیس اداره فرهنگ و آموزش عالی یا نمایندگان آنها با حضور یک نفر کارشناس اهل خبره تشکیل و پس از بررسی به ترتیب زیر عمل خواهد شد.

الف- در صورتی که اشیای مکشوفه از ملک شخصی باشد، در مورد فلزات قیمتی و جواهرات پس از توزین معادل دو برابر بهای روز ماده خام آن و در مورد سایر اشیای نصف بهای قیمت تقدیم شده به کاشف پرداخت خواهد شد.

ب- در صورتی که اشیای مکشوفه از غیر ملک شخصی به دست آید به میزان نصف حق الکشف مقرر در بند الف به کاشف پرداخت خواهد شد.

ج- ارزیابی و پرداخت حق الکشف مذکور در بندهای الف و ب حداکثر ظرف یکماه از طرف اداره فرهنگ و آموزش عالی مربوطه خواهد آمد.

۳- منظور از اشیای عتیقه اشیای است که بر طبق ضوابط بین المللی یکصد سال یا بیشتر از تاریخ ایجاد یا ساخت آن گذشته باشد، در مورد اشیای که قدمت آن از یکصد سال کمتر باشد پس از تأدیه خمس بهای تعیین شده آن از طرف کاشف به نفع بیت المال، اشیای مکشوفه به وی تعلق خواهد گرفت.

۴- اشخاصی که اشیای مکشوفه را بر خلاف ترتیب مقرر در این قانون به معرض خرید و فروش بگذارند به مجازات مقرر در بند یک محکوم خواهند شد.

تصویب نامه هیأت وزیران وزارت فرهنگ و آموزش عالی

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۶۹/۰۳/۱۶ بنا به پیشنهاد شماره ۷۲/۲۱۵۲/۳۷۷۲ مورخ ۶۸/۰۴/۱۱ وزارت فرهنگ و آموزش عالی و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین نامه بند (۹) ماده (۳) قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب ۱۳۶۷ که در این آیین نامه اختصاراً سازمان نامیده می شود را به شرح ذیل تصویب نمود:

ماده ۱- کلیه مراجعی که به موجب قانون به نحوی نسبت به کشف، توقیف یا ضبط اموال اشخاص حقیقی یا حقوقی اقدام می کنند، مکلفند ظرف ده روز مراتب را به اطلاع نزدیک ترین واحد سازمانی برسانند. سازمان موظف است بلافاصله نمایندگان خود را جهت شناسایی، تعیین و تفکیک و تهیه فهرست اموال فرهنگی و تاریخی موجود معرفی و اعزام نماید.

ماده ۲- اموالی که از نظر نمایندگان سازمان، فرهنگی و تاریخی تشخیص داده می شوند به موجب صورت مجلس به طور امانی به نمایندگان اعزامی تحویل می گردد. اموال مزبور پس از تعیین تکلیف قانونی و قطعیت تعلق آنها به دولت به تصرف قطعی سازمان در می آید.

ماده ۳- سازمان موظف است اموال امانی را در محل مخصوص و با رعایت موازین حفاظت علمی و فنی، نگهداری نماید و هزینه این امر در طول این مدت به عهده سازمان خواهد بود.

ماده ۴- سازمان موظف است فهرست اموال امانی و قطعی در اختیار خود را به وزارت امور اقتصاد و دارایی منعکس نماید. اموال فرهنگی و تاریخی قطعی شده در دفاتر مخصوص اموال فرهنگی و تاریخی ثبت و مشمول مقررات آثار ثبتی خواهد بود.

موادی از قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) مصوب ۷۰/۰۵/۸ و ۷۵/۰۷/۲

ماده ۵۵۸- هرکس به تمام یا قسمتی از ابنیه، اماکن، محوطه ها و مجموعه های فرهنگی و تاریخی یا مذهبی که در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است؛ یا تزیینات، ملحقات، تأسیسات، اشیای لوازم و خطوط و نقوش منصوب یا موجود در اماکن مذکور، که مستقلا نیز واجد حیثیت فرهنگی-تاریخی یا مذهبی باشد، خرابی وارد آورد علاوه بر جبران خسارات وارده به حبس از یک الی ده سال محکوم می شود.

ماده ۵۵۹- هرکس اشیا و لوازم و همچنین مصالح و قطعات آثار فرهنگی-تاریخی را از موزه ها و نمایشگاهها، اماکن تاریخی و مذهبی و سایر اماکن که تحت حفاظت یا نظارت دولت است سرقت کند یا با علم به مسروقه بودن اشیای مذکور را بخرد یا پنهان دارد در صورتی که مشمول مجازات حد سرقت نگردد علاوه بر استرداد آن به حبس از یک تا پنج سال محکوم می شود.

ماده ۵۶۱- هرگونه اقدام به خارج کردن اموال تاریخی- فرهنگی از کشور هرچند به خارج کردن آن نیا انجامد قاچاق محسوب و مرتکب علاوه بر استرداد اموال به حبس از یک تا سه سال و پرداخت جریمه معادل دو برابر قیمت اموال موضوع قاچاق محکوم می گردد.

تبصره- تشخیص ماهیت تاریخی- فرهنگی به عهده سازمان میراث فرهنگی کشور می باشد.

ماده ۵۶۲- هرگونه حفاری و کاوش به قصد به دست آوردن اموال تاریخی- فرهنگی ممنوع بوده و مرتکب به حبس از شش ماه تا سه سال و ضبط اشیای مکشوفه به نفع سازمان میراث فرهنگی کشور و آلات و ادوات حفاری به نفع دولت محکوم می شود. چنانچه حفاری در اماکن و محوطه های تاریخی که در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است، یا در بقاع متبرکه و اماکن مذهبی صورت گیرد علاوه بر ضبط اشیای مکشوفه و آلات و ادوات حفاری مرتکب به حداکثر مجازات محکوم می شود.

تبصره ۱- هر کس اموال تاریخی- فرهنگی موضوع این ماده را بر حسب تصادف به دست آورد و طبق مقررات سازمان میراث فرهنگی کشور نسبت به تحویل آن اقدام ننماید به ضبط اموال مکشوفه محکوم می گردد.

تبصره ۲- خرید و فروش اموال تاریخی- فرهنگی حاصله از حفاری غیر مجاز ممنوع است و خریدار و فروشنده علاوه بر ضبط اموال فرهنگی مذکور به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم می شوند. هرگاه فروش اموال مذکور تحت هر عنوان از عناوین به طور مستقیم یا غیر مستقیم به اتباع خارجی صورت گیرد، مرتکب به حداکثر مجازات مقرر محکوم می شود.

ماده ۵۶۴- هرکس بدون اجازه سازمان میراث فرهنگی و برخلاف ضوابط مصوب اعلام شده از سوی سازمان مذکور به مرمت یا تعمیر، تغییر، تجدید و توسعه ابنیه یا تزیینات اماکن فرهنگی- تاریخی ثبت شده در فهرست آثار ملی مبادرت نماید، به حبس از شش ماه تا دو سال و پرداخت خسارت وارده محکوم می گردد.

آیین نامه اموال فرهنگی، هنری و تاریخی نهادهای عمومی و دولتی مصوب ۸۱/۱۲/۷ هیأت وزیران

ماده ۱- اموال فرهنگی، تاریخی و هنری به اموالی گفته می شود که از نظر علمی، تاریخی، فرهنگی، باستان شناسی، دیرین شناسی و هنری حائز اهمیت بوده و بیش از یکصد سال از تاریخ ساخت یا ایجاد آن گذشته باشد و به آن یکی از انواع زیر تعلق داشته باشد:

الف- اموال فرهنگی- تاریخی: به اموالی اطلاق می شود که نشانگر تحول حیات و هویت فرهنگی - تاریخی یا وقوع وقایع تاریخی در ادوار یا دوره های خاص باشد و به نحوی از انحا گوشه ای از حرکت تاریخی - فرهنگی انسان را در مقیاس ملی یا منطقه ای یا بین المللی نشان دهد یا نشانگر ظهور حیات و انقراض تمدن های تاریخی بوده و از محوطه های باستانی واقع در خشکی یا بستر دریاها، در اثر حفاری علمی یا علل دیگر کشف شود.

تبصره - آثار دیرین شناسی، شامل مجموعه ها و نمونه های نادر جانورشناسی، گیاه شناسی، معدن شناسی، انسان شناسی، بقایای نباتی و جانوری ماقبل تاریخ و ترکیبات نادر زمین شناسی در حکم اموال فرهنگی - تاریخی محسوب می شود.

ب - اموال تاریخی: این اموال نشانگر وقوع وقایع تاریخی، تاریخ علوم و فنون، تاریخ نظامی و اجتماعی و همچنین زندگی رهبران و مشاهیر تاریخی، علمی، مذهبی، فرهنگی و هنری می باشد.

ج - اموال فرهنگی: به اموال منقولی اطلاق می شود که نشانگر وجوه مختلف زندگی انسان در دوره متأخر تاریخی بوده و پژوهش در آنها موجب بازشناسی صورت تاریخی - فرهنگی زندگی جوامع انسانی می شود، از قبیل آثار مردم نگاری، مردم شناسی، فرهنگ و هنر بومی، آرشپوهای صدا و تصویر و امثال آن.

د - اموال هنری: به کلیه آثار هنری در رشته های مختلف هنرهای تجسمی اعم از هنرهای سنتی و بومی یا معاصر، ایرانی یا غیر ایرانی، گفته می شود که ساخته مشاهیر هنرمندان رشته های مختلف هنری بوده یا در تاریخ هنر، جزء آثار شاخص هنری محسوب می شوند یا نشانگر آغاز یا اوج سبک یا مکتب یا دوره هنری مشخص باشند.

ه - اموال مطالعاتی: قطعه ای از یک اثر فرهنگی - تاریخی یا هنری است که فاقد نقش کامل، خط و حیثیت مستقل فرهنگی بوده یا فاقد ارزش حفاظتی باشد و صرفاً از نظر تشخیص دوره تاریخی، جنس و ترکیب عناصر آن ارزش مطالعاتی داشته باشد.

و- اموال تقلبی و یا جعلی: به اموالی گفته می شود که با سوء نیت از روی یک اثر تاریخی - فرهنگی و هنری خاص تقلید یا با استفاده از نقوش، خطوط و اشکال فرهنگی- تاریخی در دوره معاصر ساخته شده است.

تبصره ۱- تعیین تکلیف اموال مطالعاتی، تقلبی و جعلی از نظر انحاء نگهداری یا واگذاری بلاعوض و فروش اموال مطالعاتی بر عهده بالاترین مقام دستگاه اجرایی خواهد بود.

تبصره ۲- آثار متعلق به مشاهیر فرهنگی- تاریخی و هنری و همچنین آثار نشانگر رویدادهای مهم تاریخی معاصر و همچنین آن دسته از آثار فرهنگی و هنری معاصر که برابر دستورالعمل موضوع این آیین نامه درجه یک یا درجه دو تشخیص داده شود، صرف نظر از قدمت آن، مشمول مقررات این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۲- مجموعه اموال فرهنگی- تاریخی و هنری به اموالی اطلاق می شود که علاوه بر ارزش فرهنگی - تاریخی و هنری هر یک از آثار تشکیل دهنده آن، اجتماع آنها هویتی مستقل ایجاد و ارزش و حیثیتی مضاعف به وجود آورد.

ماده ۳- کلیه اموال فرهنگی - تاریخی و هنری دولتی که در اختیار وزارتخانه ها و سازمان ها و مؤسسات دولتی و عمومی غیردولتی و دستگاه ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی است، براساس فرم ها و دفاتر مندرج در این آیین نامه توسط دستگاه دارنده ثبت و یک نسخه از آنها به سازمان میراث فرهنگی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال خواهد شد. عدم انجام مفاد این ماده، موجب پیگرد قانونی خواهد بود.

تبصره ۱- اموال فرهنگی - تاریخی حاصل از حفاری های علمی باستان شناسی حداکثر یک ماه بعد از پایان فصل حفاری، به واحد اداری ذیربط تحویل و مفاد این آیین نامه در مورد آنها اعمال خواهد شد.

تبصره ۲- در مورد اموالی که به حکم مراجع ذیصلاح و تا صدور رأی قطعی توقیف می شوند، براساس بند (۹) ماده (۳) قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور و آیین نامه اجرایی آن اقدام خواهد شد.

تبصره ۳- اموال فرهنگی- تاریخی و هنری در اختیار شرکت های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت هایی که مشمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول این آیین نامه هستند.

تبصره ۴- تکالیف مقرر در این آیین نامه در مورد اموال موضوع تبصره ذیل ماده یک توسط سازمان حفاظت محیط زیست انجام شده و سازمان مذکور مسئولیت های قانونی مربوط را بر عهده دارد.

ماده ۴- دستگاه های مشمول این آیین نامه براساس دستورالعمل های صادر شده از سوی سازمان میراث فرهنگی کشور نسبت به مرمت، حفاظت، پژوهش، معرفی و ساماندهی اطلاعاتی و کالبدی اموال تاریخی- فرهنگی و هنری در اختیار خود اقدام خواهند کرد.

ماده ۵- سازمان میراث فرهنگی کشور مکلف است اقدامات اضطراری حفاظتی و مرمتی را تعیین و به دستگاه ذیربط ابلاغ و دستگاه اجرایی مکلف است براساس نظرات سازمان اقدام نماید.

ماده ۶- حفاظت و حراست از اموال موضوع این آیین نامه برعهده دستگاه دارنده اموال و نگهداری حساب آنها برعهده وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره - در صورتی که اموال موضوع این آیین نامه به دلیل شرایط فیزیکی یا شیمیایی خود اثر و یا در جریان مرمت به دلایل فنی از بین برود، اموال یاد شد پس از تأیید سازمان میراث فرهنگی کشور و با رعایت مقررات مربوط از فهرست اموال دولتی خارج خواهد شد.

ماده ۷- طبقه بندی ارزشی اموال فرهنگی - تاریخی و هنری مشمول این آیین نامه (آثار درجه یک - درجه دو - درجه سه - مطالعاتی) مطابق دستورالعملی خواهد بود که توسط سازمان میراث فرهنگی کشور تهیه و ابلاغ خواهد شد. نتایج حاصل از اجرای طرح مذکور پس از تصویب سازمان میراث فرهنگی کشور لازم الاجرا خواهد بود.

تبصره - کلیه اموال فرهنگی - تاریخی و هنری از نظر اجرای مفاد این آیین نامه تا انجام طرح طبقه بندی ارزش فرهنگی - تاریخی آنها، در حکم آثار درجه دو و برای اجرای مفاد ماده بیست این آیین نامه در حکم آثار درجه سه محسوب می شوند.

ماده ۸- سازمان میراث فرهنگی کشور موظف است دستورالعمل ساماندهی اطلاعاتی اموال موضوع این آیین نامه را به منظور تولید و ثبت اطلاعات پژوهشی، حفاظتی، کالبدی، مرمت و اموالی هر اثر در قالب شناسنامه عمومی و تخصصی، تدوین و به دستگاه های ذیربط جهت اجرا ابلاغ نماید.

ماده ۹- سازمان میراث فرهنگی کشور دستورالعمل مرمت اموال موضوع این آیین نامه را با توجه به طبقه بندی ارزش فرهنگی - تاریخی نوع، جنس، قدمت، نوع و میزان آسیب دیدگی اثر، تدوین و ابلاغ خواهد کرد.

تبصره - مرمت اضطراری اموال موضوع این آیین نامه از سوی دستگاه دارنده، در اسرع وقت آغاز خواهد شد.

ماده ۱۰- سازمان میراث فرهنگی کشور دستورالعمل ساماندهی کالبدی اموال موضوع این آیین نامه را به منظور ایجاد شرایط علمی، فنی و امنیتی لازم برای بقای اثر در محل و نحوه نگهداری آن تدوین، ابلاغ و برای اجرای آن نظارت می نماید.

ماده ۱۱- کلیه دستگاه های مشمول این آیین نامه موظفند پس از ابلاغ دستورالعمل های موضوع این آیین نامه نسبت به طبقه بندی ارزشی و ساماندهی اطلاعاتی و کالبدی اموال تاریخی، فرهنگی و هنری تحت اختیار خود، با نظارت سازمان میراث فرهنگی کشور اقدام نمایند.

ماده ۱۲- دستگاه های مشمول این آیین نامه موظفند در تنظیم بودجه سالانه خود اعتبار مورد نیاز برای نگهداری اموال موضوع این آیین نامه را متناسب با دستورالعمل های ابلاغی تعیین و به مراجع ذیربط اعلام نمایند. عدم پیش بینی و یا تخصیص اعتبار نافی وظایف دستگاه های مذکور نخواهد بود.

ماده ۱۳- مرمت اموال موضوع این آیین نامه برعهده دستگاه دارنده آن خواهد بود. دستگاه های مشمول این آیین نامه مکلفند ساختار تشکیلاتی مناسب را جهت ایجاد آزمایشگاه یا کارگاه مرمت، حسب مورد پیش بینی و به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور پیشنهاد نمایند.

ماده ۱۴- کلیه دستگاه های مشمول این آیین نامه نسبت به تأسیس موزه تخصصی در خصوص موضوع فعالیت خود اقدام خواهند کرد. موزه های تخصصی تحت نظارت فنی سازمان میراث فرهنگی کشور خواهد بود.

ماده ۱۵- امین اموال فرهنگی - تاریخی و هنری که مطابق آیین نامه اجرایی ماده ۳۴ قانون محاسبات عمومی کشور منصوب خواهد شد، نباید غیراز وظیفه امین اموالی وظیفه دیگری را برعهده داشته باشد و باید علاوه برصلاحیت های اخلاقی و امانت داری، حداقل دارای مدرک کاردانی در رشته های مرتبط نیز باشد. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با هماهنگی سازمان میراث فرهنگی کشور، شغل امین اموال و مزایای شغلی آن را تعریف و برای دستگاه های مشمول به تعداد مورد نیاز پس امین اموال منظور خواهد کرد.

ماده ۱۶- امین اموال فرهنگی - تاریخی و هنری علاوه بر انجام وظایف مقرر در قانون محاسبات عمومی کشور، آیین نامه اموال دولتی و آیین نامه مربوط به شرایط و طرز انتخاب و حدود وظایف و مسئولیت های امین اموال، وظایف زیر را برعهده خواهد داشت:

الف - اجرای وظایف مقرر در طرح های ساماندهی کالبدی و اطلاعاتی و سایر دستورالعمل های موضوع این آیین نامه در مورد اموال فرهنگی - تاریخی و هنری .

ب- تنظیم فرم های مربوط به وضعیت سلامت و وضعیت محل نگهداری اثر از نظر شرایط علمی، فنی و امنیتی آن، موضوع دستورالعمل های این آیین نامه.

ج - امور مقرر در دستورالعمل های موضوع این آیین نامه و همکاری با پژوهشگران و ایجاد شرایط لازم برای معرفی اثر.

د- مراقبت مستمر از آثار تحت ابواب جمعی و گزارش به موقع خطرات ناشی از شرایط فیزیکی اثر، شرایط فنی و امنیتی محل نگهداری آن.

تبصره - امین اموال در صورت عدم رعایت مفاد این بند و تعدی و تفریط، مسئول جبران خسارت وارد شده به اثر خواهد بود. تشخیص این امر و تعیین میزان خسارات وارد شده بر عهده مرجع ذیصلاح قضایی و با توجه به نظر کارشناسی سازمان میراث فرهنگی کشور خواهد بود.

ماده ۱۷- انتقال بلاعوض و امانی اموال موضوع این آیین نامه از یک وزارتخانه یا موسسه یا شرکت دولتی به یک وزارتخانه یا موسسه یا شرکت دولتی دیگر و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی با رعایت مواد مربوط از قانون محاسبات عمومی کشور و با رعایت شرایط ذیل انجام می شود:

الف- دستورالعمل های موضوع این آیین نامه در مورد اموال موضوع انتقال قبلاً انجام شده باشد.

ب- موافقت قبلی سازمان میراث فرهنگی کشور تحصیل شود.

ماده ۱۸- خرید اموال فرهنگی - تاریخی و هنری از سوی دستگاه های مشمول این آیین نامه براساس مقررات عمومی ناظر به معاملات دستگاه خریدار انجام خواهد شد. ضرورت خرید و قیمت کارشناسی اثر توسط هیأتی متشکل از دو نفر کارشناس خبره با انتخاب دستگاه خریدار و یک نفر نماینده سازمان میراث فرهنگی کشور تعیین خواهد شد.

ماده ۱۹- حمل و نقل اموال موضوع این آیین نامه از نظر شرایط حفاظتی و امنیتی تابع دستورالعملی خواهد بود که با توجه به ویژگی های اموال مورد نظر از سوی سازمان میراث فرهنگی کشور تعیین و ابلاغ خواهد شد و مسئولیت رعایت مفاد آن برعهده دستگاه دارنده اثر خواهد بود.

ماده ۲۰- اموال فرهنگی - تاریخی و هنری که می تواند تحت ابواب جمعی هر یک از امنای اموال فرهنگی - تاریخی و هنری قرار گیرد، حداکثر ده هزار عدد اثر درجه ۳ می باشد هر اثر درجه یک معادل دویست و هر اثر درجه ۲ معادل بیست عدد اثر درجه ۳ محسوب شود.

ماده ۲۱- خروج موقت اموال فرهنگی - تاریخی و هنری درجه یک مشمول این آیین نامه برای شرکت در نمایشگاه های خارج از شرکت پس از کشور پس از تأیید سازمان میراث فرهنگی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره - خروج موقت اموال تاریخی، فرهنگی و هنری درجه دو و سه با موافقت سازمان میراث فرهنگی کشور انجام خواهد شد.

ماده ۲۲- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است با هماهنگی سازمان میراث فرهنگی کشور از محل جا به جایی پست های بین دستگاهی نسبت به ایجاد پست امین فرهنگی تاریخی و بازرس اموال فرهنگی - تاریخی و هنری دولتی اقدام نماید.

تبصره - استخدام نیروهای تخصصی کارشناسی ارشد و بالاتر در دستگاه اجرایی اجرای دستورالعمل های موضوع این آیین نامه یا اشتغال در سمت های امین اموال و اموال فرهنگی با تأیید کمیسیونی مرکب از نمایندگان دستگاه ذیربط، سازمان میراث فرهنگی کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور علاوه بر سقف پست های تخصصی می باشد.

ماده ۲۳- حذف اموال موضوع این آیین نامه از فهرست اموال فرهنگی - تاریخی و هنری دولتی با رعایت موارد ذیل، بر عهده هیئتی متشکل از نمایندگان وزارت امور اقتصادی، دارایی سازمان میراث فرهنگی کشور، دیوان محاسبات کشور و دستگاه دارنده آن می باشد.

۱- در کلیه موارد سرقت، فقدان و به طور کلی مواردی که از بین رفتن اموال با وقوع تخلف اداری از جمله مفاد این آیین نامه یا جرایم عمومی صورت گرفته است. اموال منوط به صدور حکم قضایی یا رأی دیوان محاسبات کشور وجبران خسارات وارده به دولت می باشد.

۲- در مواردی که اموال موضوع این آیین نامه بر اثر حوادث ناگهانی از قبیل سیل، جنگ و حوادث مشابه آن از بین برود، با گواهی بالاترین مقام دستگاه اجرایی مبنی بر قصور و مسامحه از سوی مسئولان نگهداری اثر، موضوع در هیئت یاد شده مطرح خواهد شد.

۳- هیئت مزبور با بررسی جوانب امر و با توجه به نظر کارشناسی سازمان میراث فرهنگی کشور و اقدامات انجام یافته از سوی دستگاه ذیربط و حکم صادر شده از مرجع قضایی اداری ذیصلاح، تصمیم می گیرد

تبصره ۱- حذف اموال موضوع این آیین نامه از فهرست اموال دولتی پس از تأیید نماینده سازمان میسر خواهد شد.

تبصره ۲- در صورتی که هیئت در جریان رسیدگی، به تخلف اداری یا وقوع جرایم عمومی برخورد نماید، موضوع را به مراجع ذیصلاح اداری و قضایی منعکس و تا صدور رأی نهایی پیگیری خواهد کرد.

ماده ۲۴- سازمان میراث فرهنگی کشور مسئول نظارت برحسب اجرای این آیین نامه بوده و در موارد تخلف مراتب به بالاترین دستگاه اجرایی منعکس خواهد شد.

(آئین نامه مدیریت، سامان دهی، نظارت و حمایت از مالکان و دارندگان اموال فرهنگی - تاریخی منقول مجاز) مصوب

۱۳۸۴/۵/۵ سازمان میراث فرهنگی و صنایع دستی و گردشگری - سازمان مدیریت و برنامه ریزی

ماده ۱۲ - اموال فرهنگی - تاریخی و هنری که به تشخیص سازمان میراث فرهنگی و گردشگری حائز اهمیت ملی است، در فهرست آثار ملی ایران ثبت خواهد شد.

ثبت اثر در فهرست آثار ملی خدشه‌ای به مالکیت مالک وارد نخواهد کرد و نتایج آن در تغییر ایادی نسبت به آن اثر ثابت و برقرار خواهد بود.

ماده ۱۳ - اموال فرهنگی - تاریخی و هنری که متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی خصوصی است، در فهرست جداگانه و تحت همان عنوان ثبت خواهد شد. پرونده کارشناسی ثبت اثر در دو نسخه تهیه و یک نسخه در آرشیو آثار ملی منقول کشور نگهداری و یک نسخه دیگر به مالک داده خواهد شد.

ماده ۱۴ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری خدمات کارشناسی، فنی و علمی لازم را برای حفاظت از آثار متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی خصوصی ارائه خواهد کرد.

اقدامات مرمتی و حفاظتی که به تشخیص سازمان ضروری تشخیص داده شود، به هزینه دولت انجام خواهد شد و از مالک مطالبه عوض نخواهد شد.

ماده ۱۶ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تمهیدات و تدابیر لازم را برای ایجاد زمینه‌های حسن استفاده دارندگان آثار ثبت شده در فهرست آثار ملی فراهم و دستورالعمل‌های لازم را تدوین و ابلاغ خواهد کرد.

ماده ۱۷ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری کشور دستورالعمل‌های اطلاعاتی، کالبدی و مرمت هر یک از آثار موضوع این فصل را در زمان ثبت اثر تدوین و به مالک تسلیم و خدمات کارشناسی، فنی و مالی لازم را برای تحقق دستورالعمل‌های فوق به مالک ارائه خواهد کرد.

ماده ۱۸ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری بانک اطلاعات اموال فرهنگی - تاریخی و هنری منقول متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی را با ذکر مشخصات مالک اثر، ایجاد و امکان دسترسی مالکان آثار، محققان، مجموعه داران و موزه داران خصوصی به بانک اطلاعاتی مذکور را فراهم خواهد کرد.

ماده ۱۹ - سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تمهیدات لازم را برای حضور و مشارکت مالکان و مجموعه داران آثار فرهنگی - تاریخی و هنری و موزه‌های خصوصی در نمایشگاه‌های بین‌المللی فراهم خواهد کرد. هزینه‌های مترتب بر این امر و نیز مدیریت و حفاظت از این قبیل آثار در مدت برگزاری نمایشگاه بر عهده سازمان خواهد بود.

تبصره - در صورتی که نمایشگاه‌های موضوع این ماده انتفاعی باشد، سهم مالکان خصوصی بر اساس قرارداد فی مابین محاسبه و پرداخت خواهد شد.

ماده ۲۲ - مجموعه داران می‌توانند نسبت به تشکیل نمایشگاه‌های انفرادی یا گروهی با ایجاد شرایط لازم برای بازدید عمومی یا چاپ و نشر و معرفی آثار موجود در مجموعه‌ها اقدام نمایند.

ماده ۲۳ - مبادله اموال فرهنگی - تاریخی و هنری بین مجموعه داران و همچنین موزه‌های خصوصی بدون اشکال است و در موارد خاص مجموعه داران و موزه داران خصوصی می‌توانند نسبت به فروش بعضی از اموال فرهنگی، تاریخی متعلق با کسب اجازه خاص از سازمان میراث فرهنگی و گردشگری به منظور تجهیز یا تکمیل مجموعه اموال فرهنگی - تاریخی و هنری در اختیار خود اقدام کنند.

ماده ۲۷ بند (ج) - مرمت آثار فرهنگی تاریخی متعلق به موسسات موضوع این آئین نامه در کارگاه‌های متعلق به سازمان، به قیمت تمام شده انجام خواهد شد.

ضمیمه ۲

مجموعه فرمهای راهنما و پیوستی